

KONAČNI RAT SINDIKATA I VLADE

Bili su spremni na borbu. Sve dok nije došla Vlada i jednostavno rekla: 'Novca više nema'. Jedni su negodovali, a drugi su, predvođeni Spomenkom Avberšek, odlučili stati na kraj korupciji u svojim redovima. Pozadinu pregovora ekskluzivno otkriva **Nikola Sever Šeni**

Počeli su ukopani. Vlada kaže odrekните se, sindikati uglavnom odgovaraju: ne dolazi u obzir. I onda se dogodilo nešto na što sindikati javnih službi tijekom pregovora s Vladom nisu navikli. Umjesto očekivanog, "ljudi smo, dogovoriti ćemo se", stigao hladan tuš. Vlada kaže, u redu, razumijemo vas, ali i vi morate razumjeti da za regres, božićnice, jubilarne nagrade... novca nema. Nema

se odakle isplatiti jer novca jednostavno nema. I sve potkrijepljeno argumentima. Sok sa sindikalne strane stola bio je jasno vidljiv. Očekivali su povuci - potegnuti, nagovaranja, dogovore, prijedloge, obećanja, a ništa od toga nije se dogodilo. Čak ni pozivi pojedincima na dogovore u četiri oka. Umjesto toga jasan stav koji je na kraju rezultirao uštedom od gotovo dvije milijarde kuna, bez većih posljedica za

učitelje, liječnike, medicinske setre, socijalne radnike, kulturnjake... Oni su 2010. godine ostali bez onih prava kojih se privatni sektor morao odreći prije nekoliko godina.

Posljednja crta obrane

Iako je formalno u ime Vlade šef pregovaračkog tima bio potpredsjednik Neven Mimica, glavnu riječ u pravilu su imali ministri financija i rada Slavko Linić i Mirando Mrišć.

- Bili su to uobičajeni pregovori, kakvih je dosad bilo na stotine, s različitim vladama. Jedina razlika bila je naša početna pozicija: nema pregovora ispod stola. Nema razgovora mimo onoga što je ponudeno - govori Mirando Mrišć koji je i dalje, iako je sindikalna strana već jasno rekla da su pristali na uštede, vrlo oprezan i konačni sud o uspješnosti pregovora dat će tek kada se dogovor i formalizira.

Najteže je bilo, kaže Mi-

rando Mrišć, kad je na red došlo smanjivanje naknade za minulni rad sa 0,5 na 0,3 posto.

- Znali smo da će to najteže proći, znali smo da je ta točka nešto oko čega se sindikati neće dati. Ali, i nama je to bila posljednja crta obrane, nešto za čime bismo posegnuli tek ako se potrebne uštede ni na koji drugi način ne bi mogle ugovoriti. To, i epilog u kojem bi došlo do raskidanja Temelnog kolektivnog ugovora.

Nikome nije bilo u interesu da stvari tako završe - kaže Mrišć i pojašnjava:

Neiskusni ministar

- Imali smo dogovoren pregovarački stav. Znali smo da moramo uštedjeti, ali bez da se ljude dovede u pretešku situaciju. Zato ni u jednom trenutku nismo dolazili do ultimatum: uzmi ili ostavi. Uvijek smo nudili više opcija. I nakon što smo zaključili da nema šanse da sindikati pristanu na smanjenje pe-

totka za minulni rad, postojao je izlaz i krenuli smo u pregovore oko naknade za prijevaz.

Mrišć, koji u javnosti slovi kao ministar s vrlo malo iskustva u pregovorima, danas govori kao da mu ništa što se odvijalo u pet rundi pregovora nije bilo strano. Zapravo, Mrišć u pregovorima sa sindikatima ima priličnog iskustva, bez obzira na sve primjedbe sindikalca Vilima Ribića koji mu je u više navrata spo-

tavao kompetentnost.

- Od 2001. do 2003. bio sam član Upravnog vijeća Rebra. Ništa meni nije bilo nepoznato. Navikao sam na pregovore sa sindikatima, a kako ja dolazim iz tog sustava, ništa me nije moglo iznenaditi - kaže ministar rada, po struci liječnik.

U ovim pregovorima, koji su pred samom finalizacijom, kaže, uspjeli su dokazati da ne stoji da je ovo Vlada bez želje i smisla za socijalnim dijalogom. Ne stoji da

smo bez socijalnog afiniteta.

- Sad smo pokazali kako će ova vlada raditi. Isključivo za stolom. Ništa ispod stola. A osobno, ja sam čovjek kojega se ne može impresionirati velikom bukom i larmom, kao ni pretjeranom ushićenošću - priča ministar Mrišć i već najavljuje: isto će biti i za godinu dana, kad ćemo započeti pregovore o novom Temeljnem kolektivnom ugovoru s javnim službama:

- Ima raznih puteva koji-

ma se moglo ići, mi smo izabrali svoj. Trasirali smo ga, sada ga trebamo izbrusiti, urediti, ograditi, osigurati, da za sve sudionike bude siguran.

Najčvršći ministar

Tko je bio najčvršći pregovarač sa sindikalne strane, nije želio reći. Ni očita razjedinjenost sindikata nije im bila olakotna okolnost. Logika je sljedeća: nisu imali ništa od toga da dio sindikata pristane, a da dio ustraje u

svojim stavovima.

- Da se to dogodilo, a moglo se, tek tada bismo bili u problemima, jer parcijalni dogovori s dijelom sindikata nisu bili rješenje. Trebao nam je dogovor sa svima - zaključuje Mrišć.

Najtvrdi orah za sindikate, na kojima su mnogi mogli zube polomiti, bio je Slavko Linić.

- Najčvršći je. Iako su svi ministri uvijek tamo. I spreman je sve napraviti kako bi objasnio. Jednostavno kaže:

ZNALI SMO DA NEMA DOGOVORA S PROSVJETNOM VERTIKALOM SINDIKATA. ZNALI SMO DA SE VARA NA PRIJEVOZU. ZBOG NJIH SMO MOGLI IZGUBITI SVE

da sad ovdje ne oduzimam vrijeme, želite li da vam više proširim, objasnim, dodite u Ministarstvo. Ovdje ne mogu ulaziti u detalje - kaže sindikalistica Spomenka Avberšek i prepričava situaciju kad je jedan ministar odlučio malo popustiti sindikalnoj strani:

- Ne možemo govoriti na pamet. Ne dam. Ovo ću braniti svim silama. Ne možemo dati ono što nemamo - govorio je ministar Linić i sindikatima, ali i svojim kolegama.

- Dakle, nije bio oštar samo prema nama, nego i prema njima - priča najglasnija sindikalista Avberšek, koju je tijekom pregovora njezin kolega Vilim Ribić počastio s nekoliko epiteta, uz ostalo, i da je SDP-ova sindikalista i da radi za Vladu.

- Kakva sam ja to SDP-ovka ako ih na pregovorima nazivam prevarantima? Da

su moji, onda bih im tepala - kroz smijeh, iako jasno povrijeđena, govori S. Avberšek uz napomenu da s Ribićem više neće ući u sukob jer mu ne želi davati na važnosti.

Ipak, dok govori o pregovorima, ne može ga zaobići. Tvrdi kako su upravo Ribiću najteže pala nova pravila ponašanja. Posebno stav Vlade da pregovora ispod stola - nema.

Bez prevara

- Ako vidim da je netko nekoga prevario, ja to kažem. I reklasam. Drage kolege, neće ići. Ja imam saznanja da postoji jedna uredba o povećanju koeficijenta koju je potpisao još premijer Račan, i koja je vrijedila do 2004. godine, a koja se još uvijek primjenjuje za zaposlene u prosvjeti. To smo saznali 2010. godine, tijekom pregovora između Šukera i

Ribića, kad je Šuker rekao: Kako te nije sram javljati se uopće, kad vi i dalje primete povećane koeficijente koje ste trebali izgubiti još 2004. I sad sam ja potegnula to pitanje, rekla sam da ne mogu uzimati prijevoz, božićnice, regrese, a postoji uredba koja ne vrijedi od 2004. koja se ipak primjenjuje i koju nitko ne dila. Onda je Ribić napao Linića da će za sve što im se uzme tužiti, ali ovoga puta Linić mu nije ostao dužan - prisjeca se Spomenka Avberšek.

'Sram vas bilo, tužit ćemo vas da konzumirate uredbu koje nema', rekao je Linić, na što je Ribić odgovorio: 'To je stečeno pravo', znajući da to što govori nema smisla

Ribić je, dakle, najjavljivaio da će se svi u prosvjeti tužiti ako im se prosvjetni dodatak bude isplatio s odgovodom od 1. siječnja iduće godine.

- Kako vas nije sram, i mi ćemo uzeti pravilke i tužit ćemo vas da konzumirate uredbu koje nema - odgovorio je Linić, no Ribiću nije bilo dosta:

- A, ne. To je stečeno pravo - rekao je, iako je bio svjestan da to što govori nema nikakva smisla.

- I to sve govori Ribić - u nevjerici ponavlja Spomen-

ka Avberšek - a mene ništa ne može smetati koliko kad netko evidentno laže.

- Ribić je ispregovorio sve živo i mrtvo. Da nisam odlučila da mu više neću odgovarati, svašta bih mu bila izgovorila kad me je krenuo napadati pred novinarima. On, za kojega svi znamo da laže. Da je zdlao s Vladom 2,4 milijuna kuna! Da ja primam tolike novce, sve četiri u zrak i uživaj! Pa toliko dobijemo godišnje od 10.000 članova! I zato sam rekla Vladi, nemojte se šaliti, izbacite tih 2,4 milijuna van, pa to su novi poreznih obveznika - govorila je ljutito sindikalistica koja predstavlja medicinske sestre:

- Kad narod od takvih sindikalaca nešto dobije, to je jako teško ukinuti. Narod zaboravlja da je nešto ispregovarano ispod zita. Pa sad meni oni psuju mater jer ispada sa sam ja ta koja njima

ruši plaću, zaboravljaju da je to dogovoreno ispod stola, mimo svih regula - pojašnjava Avberšek.

Dogovori ispod stola

I prije je Ribić, tvrde ostali sindikati, ispod stola pregovario i dogovario. Tako je 2009. Vlada tražila zamrzavanje plaća, da se svi odreknu šest posto, da odustanu od povećanja. I prema van, sve je bilo tako, dok opet, oštar sukob Vilima Ribića i Ivana Šukera nije otkrio činjenice. U jednom duću Šuker je opet odao dogovor ispod stola. I opet: kako te nije sram javljati se, svima je sve oduzeto, a vi i dalje primete prosvjetni dodatak od 2,3 posto. Istina je izašla na vidjelo, no do danas taj je dodatak ostao. Zadnji put će se isplatiti početkom iduće godine pa su tako Ribićevom trgovinom ispod stola prosvjetari dobili ukup-

no 15 posto veće plaće u vrijeme kada su svima ostalima plaće rezane.

Onda je početkom ovog tjedna u pregovorima s javnim službama na red došlo kresanje prijevoza. Nitko od sindikata nije se želio odreći te stavke, no četiri sindikalca bila su svjesna da se nešto mora učiniti. Prije pregovora u Vladi našli su se Ivica Babić ispred liječnika, Spomenka Avberšek ispred medicinskih sestara, Jadranka Ivezčić zastupala se socijalnu skrb, a Ljubica Pilić kulturnjake.

Neka izgube!

- S prosvjetnom vertikalom Ribić - Laktašić - Mihaljinac znali smo da se ne može dogovoriti, pa nismo ni pokušavali. Sjeli smo jer smo znali da će nam uzeti sve ako se ne dogovorimo. Znali smo da se na prijevozima vara državu za oko 250 milijuna kuna i da ćemo zbog te četvrtine koja vara državu možda izgubiti novac za prijevoz onih kojima to zaisa treba - priča Avberšek i navodi primjer:

- Doktor se prijavi u Karlovcu, radi u Zagrebu, živi u Zagrebu. Od bolnice dobiva 1400 kuna za prijevoz, a ide ga 360 kuna. Pa di toga ima?

Na to se nadovezuje Jadranka Ivezčić kojoj se sindikalistica Anica Prašnjak, iz Ribićeva tabora, na pregovorima požalila kako

Avberšek: 'Babiću, ubit će te doktori, oni najviše muljaju na prijevozu.' Babić, pomirljivo: 'Neće, jer ako ne napravimo to, uzet će im sve. Pa bolje onda ovako'

ima slučajeva da muž i žena zajedno dolaze na posao istim autom, a istom trošku i da će sad oni, eto, izgubiti prijevoz jer ne kupuju pokaz.

- Pa neka izgube! Ali neka ostane onima koji stvarno to koriste. Taj bračni par ionako vara državu za jedan prijevoz jer ga ne troše namjenski - ljutita je Ivezčić.

I tako je četvorka odmetnuta od Ribića predložila da se prijevoz isplaćuje isključivo uz predočenje računa za kupljenu mjesečnu kartu.

Kako u Hrvatskoj postoje mjesta bez javnog prijevoza, Linić je dao prijedlog da se u tim slučajevima pišu putni nalozi te da ti ljudi imaju pravo za prijevoz koristiti vlastiti automobil.

- Ali na bazi putnog naloga ja mogu iskontrolirati da li poslodavac piše te putne naloge i krađu li nas ili stvarno nemaju drugog načina za doći na posao pa su ispisani putni nalozi realni. Ako uhvatimo takve ravnatelje, da pišu putne

naloge, kazna je od 50 do 100 tisuća kuna, ali ne više iz bolničkih limita, nego iz njihova džepa - rekao je ministar Linić na sastanku, a Avberšek je dodala:

- Poznavajući ravnatelje u zdravstvu, neće se s time igrati i riskirati kaznu od 50.000 kuna. Dakle, uveli smo reda, a nismo izigravali žrtve kao neki. Okrenula se tada prema Ivici Babiću ispred sindikata liječnika:

- Babiću, ubit će te doktori, oni najviše muljaju na prijevozu.

Pomirljivi tonovi

- Neće, jer ako ne napravimo to, uzet će im sve. Pa bolje onda ovako - odgovorio je pomirljivo Babić.

Kad je sve u načelu ispregovarano, Vilim Ribić potaknuo je raspravu o povratu ustege kad situacija bude bolja. I nije od toga odustajao.

- To ne dolazi u obzir, to se možda i ne dogodi za mandata ove vlade - jasan je bio šef državnih financija Slavko

Linić.

Onda je Mirando Mrsić predložio da se ipak stavi u ugovor da postoji mogućnost povrata kad se situacija popravi, no Linić je bio uporan.

- Ali mi ne znamo kad će doći ta bolja vremena. Ova vlada vam to neće moći vratiti, to će se morati dogoditi za sljedeću vladu - nastavio je Linić.

Izmjene ugovora

- Nije bitno, neta bude i za pet-šest godina, ali neka bude - nije se dao Vilim Ribić.

- Nećete nas dovesti u poziciju kao u vrijeme HDZ-a. Mi možemo prihvatiti samo one rokove za koje znamo da će se moći ispoštovati u mandatu ove vlade, ne želimo da to itko drugi rješava. Nećemo si dopustiti da radite kao s bivšim, HDZ-ovom vladom kad ste sve rješavali prebacivanjem na druge. Prebacivali ste i prebacivali, pa sad nama to dolazi na naplatu - zaključio je priču o povratu Slavko Linić.

U srijedu bi, dakle, sindikati s Vladom trebali potpisati izmjene temeljnog kolektivnog ugovora kojim se svaki zaposleni u javnim i državnim službama u narednih godinu i pol odriče gotovo jedne i pol prosječne plaće u Hrvatskoj. No, s druge strane, sačuvali su TKU, a ni plaće im nisu dirane, iako su pregovori mogli i puno drukčije završiti. ■

'ZA RIBIĆA SVI ZNAMO DA STALNO LAŽE. ZATO SAM I PREDLOŽILA VLADI DA 2,4 MILIJUNA BACI VAN', KAZE AVBERSEK